

Quæsi negiue, q̄a q̄st̄e) elementi puri s̄t L in sumo L in excedenti
gr̄u: q̄o n̄ possit uinci n̄al̄i a n̄ali calore, q̄ è in q̄dam remissio-
ni intensiōe: igit̄ neḡ Chamaeloz in puncto cere, neḡ Salamandra in
igne puro, neḡ in aq̄ pura pisces, neḡ arbores in terra pura, s̄t
in solidis, ut iam n̄ puris, im̄o semp̄ mixti aliquidulū, uiuent
p̄t̄i uicentia.

Quare eō q̄ n̄ario debeat uiuere aligido mori,
eo ip̄o q̄ nutriti? Nō, necessitate morali debeat a-
ligido mori eo ip̄o q̄ nutriti, n̄ in necessitate metha, aut phisic. Sic
Nutriari possit in̄t̄e astricta s̄ia L s̄ia L, et negiua L s̄iri. Nō
è q̄a q̄libet alimentu prius corrumpit̄, im̄o inuertat̄ in substantiam a-
li: q̄o q̄o libet h̄et q̄st̄es aliq̄ ali opposita, alit̄ n̄ illud corrumpet̄:
q̄o moralit̄ fieri n̄ pot̄ q̄o semp̄ et in p̄p̄sum uincat nutritiua uis,
et nunq̄m uincat̄; atq̄ et moralit̄ fieri n̄ pot̄ q̄o semp̄ s̄iamuge
applicat̄ in diuersitate aptam q̄ntumuis det̄i ad uim nutritiuam res-
taurandam: q̄o moralit̄ necessum è q̄o ex uis ipsius nutritiis nutriti a-
ligido al: n̄ è in phisic n̄arion, q̄a re uia n̄ pot̄ uis nutritiua ita
è sola, ut infra uiuere n̄a n̄ det̄i m̄ortem q̄ restitui pot̄, si en̄ de
facto erat in (iori s̄ia) fructus ille arboris uitæ; q̄o ex nutritiua
im̄o led̄t̄i mori necessitate phisic, seu p̄ n̄am in uincibili, et a fortiori
neḡ necessitate metha.

Quaestio 2^a De Alteratione.

Quid est alteratio? in 1° quaeritur, quod sit et quomodo fiat
Alteratio; in 2° agitur de aliquibus in specie alterationis.

ARTICULUS 1us

Quomodo fiat Alteratio?

Quaeritur 2° quid sit Alteratio? Alteratio ex vi nominis ita dicitur ab eo
quod subiectum reddatur accidentaliter alterum, ideo quod de sumpta differt. Notandum
ad quidem, quod fiat per primam primum, scilicet intentionem, et per remissionem,
scilicet destructionem ultimam. Sicut uero sumpta in ordine ad generationem
substantialem differt ab actu 2° de generatione capitulo 4° textus 23. Mutatio
in passionibus simplicibus aut mediis, remanente eadem subiecto sensibili. Haec
diffinitionem tenet per se. Actus in S. Mauro, S. Seneca et alijs;
nihilominus. S. Hieronymus rigorosa alteratione ita diffinit. Notandum ad quidem al-
terationem corruptivam, quod hanc diffinitionem componit aliquid esse in ordine
actus explanationem, scilicet in ordine ad corruptionem et generationem substantialem,
quod est lignum ab igne alterari, calor introducere et dissipare ad primam
ignis corrumpit quod, et dissipare per lignum, sicut haec per corrumpi-
ti, et generari ignea: quod sit per hanc primum primum hanc hanc diffi-
nitionem alterationis. Quod uero imponitur est rigorosa Alteratio si generatio
est imponitur, per quod ad hanc est illa, ut tali sumpta medium et uia est
saltem, regnante alio modo et per regnat uia et medium.

Quaeritur 2° quid sit Alteratio fiat in corrupta moralis, aut boni
inimica: hoc est, si ignis ligno applicatus percat in ligno
calorem per omnia et singula infra in hunc, et si callet et gestat per

legit qd qdlibet passum eius magnitudinis, n' in aq' tempore
 sumet, q' long' ignis ead' impomat moras; segla e' fa; qd n' ex
 illo, se ex multipli alio iam assignato capite n' sumit hanc habe.
 legit deinde qd ignis in sum iustans, q' ab eo p'ducit sum, et in-
 tang sum q' sum p'ducit, gerat q' plurima quingenta instans, qd
 s'ithoniam illam ino' p'laris; hoc aut' e' ab hanc moras n' in ignis
 nario, et n' libera operans; imo iam tali tempore in medio nec fa-
 p'ior ignis remaret, nec lapis gravitaret; se suspens' eet in
 aere. Faberius qd qd m'us' p'laris n' e' istinus, id e' p'
 p'us' ut d'olat p'laris; imo qd aliquid lapis n' gravitat, ut in
 lentis; at uo' dum lapis gravitat, gravitat in hanc aere.

Quare 3°. qd se agens p'laris h'at de hanc p'laris
 actiuitatis, et q' n'o' inna illa p'laris. Dico 2°. qd a-
 gens hanc h'at de hanc p'laris, id e' hanc p'laris actiuitatis, hanc q' ad
 hanc p'laris p'laris. p'laris q' hanc p'laris, et hanc p'laris e' qd hanc p'laris
 nari, n' q' en' ignis p'laris, nec illuminat hanc p'laris, nec hanc p'laris
 p'laris, nec q' hanc p'laris emittit in oem p'laris; qd si hanc p'laris hanc
 orbem p'laris hanc, hanc e' illis p'laris, et maior n' e' deo q' in
 aliam orbem p'laris n' aladit hanc hanc. Dum hanc hanc p'laris e'. Unde
 si hanc p'laris aliquid p'laris aer extendere' multo longius, n' illumina-
 re' a sole, ut hanc p'laris hanc hanc q' hanc p'laris hanc p'laris e' hanc
 q' n' aut' hoc hanc p'laris ad in hanc p'laris, d'icemus de hanc, de hanc
 e' hanc ad hanc de hanc.

Dico 2°. Agens n'ale seclus' impediment' q' agit un-
 de q' uer' oem correspondens, et in oem p'laris;
 p'laris q' alanda hanc in medio domus n' longius, aut uidentius hanc
 emittit in unu', q' in aliu' angula', nec in unu', q' in alium;
 e' en' ag' uer' uer' q' p'laris p'laris; hanc ignis p'laris, d'icemus
 emittit hanc p'laris e' hanc. Dico 3°. seclus' impediment' q'

et regit n' differentib; se agens nide agit in glo; et sphaerice semp; ita ut in oem partem ubiq; effus; eius; dicitur ab illo a-
gilit' sphericam a centro; sicut sicut in luce lampadis; in ignis calore
etc. Hinc qd' e' qd' agens nide dicitur hanc sphaera; et intra illa
n' operari in usum; nec exa' operari.

Diò 4°. Se agens nide; seclusis impedimentis; agit
uniformiter difformiter intra sua sphaera; hoc e' a-
gilit' agit usq; oem; partem aeglit' dicitur; ag' se in palmu' usq; ori-
ens; atq; in palmu' usq; occidens; at n' ag' agit in se distanti-
a palmu' atq; in sum. hoc ab experia; itaq; illa dista' e' ag' agit
agit uniformiter difformiter p' partem inartat inartat; et proportionalis; sunt tri-
ducti; sum spatii; an p' aligita et lortas? sum tenent alig op'ati
i. B. Qued; sed sum e' tenent; Probati; qd' augmentatio subtilis sit
p' partem aligita et lortas; qd' it' Alteratio; Probo tam; qd' neg' ab ipso
Deo produci p' partem alig lignis; que n' sit aligita et lortas; ac infinitas al-
as; proportionales; itenent; qd' neg' calor produci p' in tali lortas; qd' in alig
eius p' lortas; et aligita producat; et qd' ipsius caloris partem producat sicut et sit
lortas; et aligita; qd' etc.

Diò 5°. Effus; agens; intra suam sphaera; semp; in distan-
tiam maiorem daretur magis; n' si arithmetica proportione
servata; et Geometrica; id e' si huminum in sum palmum spatii distan-
debat hinc grus exdecim; n' legit qd' in sum distandat quoddecim; et
in sum duodecim etc.; neg' qd' in sum quoddecim; et in sum quode-
cim; servata semp; eadem arithmetica proportione; et sit legit qd' in sum
distandat minus hinc; et in sum adhuc minus etc. igit' qd' semp; aliq;
minus; itaq; experia passim; qd' uo Geometrica; et n' arithmetica; pro-
portione; sicut sum ex nullo furto; q' oppositum p'bari possit; cum qd' ope-
ratio arithmetice adeo uniformis semp; a llo prio intellectu; mo et
Antio; p'bari p'bar; ut motus solaris; sum deniq; qd' arithmetica

longitudo supponit opinionem de indistinctibus, qm n' legimus.

Quorū 4° qmō agens intra suam sphaeram o-
perari, qm operari in ipsum? In tā dīsa Aluio
ē diffīcili, alij enī dicunt, qd sol g'nerat lucem sibi r'iguam, & tunc
hac tā p'ocitā r'ia, tā p'ocitā r'ia, sicut q' ignis respectu caloris, qm
raon illud s'um agens subiale g'nerat ignē: s' qd supponunt, qd una
aliorū pot' n'atūe se s'olo imē aliud p'ducere effectus, aut m'asit' g'nerare,
hoc enī aliud subiale ē p'prium. Alij dicunt, oēs illos g'ras lucis, & caloris
p'ocit' imē & p'ncipalit' ab illa r'ia subia, & s'it' inst'atūe unum ab alio,
& sic p'ie g'nerat' n'at' g'nerari in rotam intra suam sphaeram, non
vō exā illam: v'um hoc videt' inintelligibile p'ut' in p'ha g'neramus.
Dicendū ē qd, lucem a sole diffundit' p' estuivim' p'ocit' Aluio ignis, &
sicut diffundit' calorem a nostro inferiori igne, odorem vō diffundit' p'
evaporatōem s'ubi: odoriferi, frigus aut' semp' in p'rt' aquae & aeris tenu-
issimis, & tandem impulsū g'nerat' impulsū, n' p'ducere aliam impulsū
sum, s' successivē, & paulatim debeat' p'ocit' p'ocit' r'ia diff'it', ut
iam saepe alibi g'neramus.

ARTVS I.

De aliquibus in se Alteratōe.

q' d'ruplex sp' Alteratōem uentilantia superest; nam subia p'it' f'ori
(directam), seu attentatōem alteram quadruplicit', 1° p' Reflexionem, 2°
p' Antiperistatim, 3° p' Reactionem, 4° p' Inaritatōem, & Denlatō-
nem; In h'is n' locū restitūta ueniunt dubia, et mathematica; h'is
p' r'elict' p'it'ia breui restitūmus. supponendū qd ē, accōm Alteratō-
uam ē triplicem, Directam, Reflexam, & Reflexam. Directa ē illa, qua
p' suam rectam semp' aff'it' magis & magis longat' a p'io suo, h' d'
alibi angulū aff'it' & minimum; sic sp' ab obto, lux a sole, & g'ner-
uā in centrum deorsum, locū q' sursum, directa semp' accō tendunt
nat'it'

naliter, in impedimentum obstat, quia in linea recta a tero a q ad terminu ad quod,
 sit ea que brevissima, ut sit ex tero, et e maxima ad prium, et tunc
 petant suum centrum breviori via q possunt, et sicut dicitur, e terminu. hinc
 hinc e qd defectu impedimentis in soluta tendant naliter ad directo, aliter
 sine necessitate, aut causa ulla angulo spibrent.

Deflexa dicitur ad illa, q tendens effugit, et impingens aliu im-
 pedimento, tunc q eandem lineam rectam in suum natu-
 prium revertit, sicut pila a pavimento itera in manum, lux Maris de o-
 pado itera in speculum, et scabra spij ad speculo itera in italo; Deflec-
 ta ad e illa q dicitur effugit ob impedimentum in unam deciat a linea recto,
 quon q lineam directam faceret, et deflectit in aliam terminu ad quon, qn ter-
 p eandem reflectat lineam directam in prium suum, sicut versus aliquam
 aliam pira, angulum sicut aliquem, quod aut dicitur Angulura spib, et
 nominat, manifestisq relinqunt, ut multa alia hic impimentia.

Quod qd 2° Unde quoniam major intentio in ventio et effugit
 in ad Directa, Deflecta, et Reflexa. Thestus 1°. In tero aij
 Directa aliquo dicitur inayor intentio calorij sicut, ut major in lamina a ste p-
 lassa, qn in ultimo aere, qd sit in hinc calor, q erat in mixto lamina exci-
 tati, et quoniam tero a calore exalto, et ideo major iam tunc calor habili magis.
 Thestus 2° In Deflectioe, seu Deflectioe indirecta, aliquo dicitur dicitur inayor inten-
 tio hujus et calorij, tum qd aliqua exhalatioe calore, que erant in mixto, a q sit
 Deflexio, exeunt, et constanti exterius deflentes; tum qd in Deflexioe
 sicut ad quon aliam induper inveniunt calidam exhalatioe, qd dicitur inayor
 yorem laborem efficiunt.

Thestus 3° In rigida, et directa reflexioe, ideo comp dicitur ma-
 yor q hinc intentio, 2° qd augenti plura corpuscula ignea, ex
 illis sit, que a mixto impedimento excitata, et aggressa sit, et ex alijs, que reman-
 serant in eadem recta linea; 2° qd a plis iam corpusculis igneis suspentis
 inde frigida corpuscula, et eorum frigus corrumpit, ac novus calor quoniam

amagis calidus in minus calidus, et hinc est quod adeo intendatur calor, ut ignis sepe
intendatur, et quod plus attendatur ad illi hanc ipsam intentionem, quam unquam detur
ad similitudinem in se habere, quod est. Hinc rejecta manent plus hinc et dicitur
hac re, quum hinc est nam apud S. Maur. ad 2. q. 33.

Quare 2. q. 33. ut, et hinc est quod hinc facit Antiparitas? Dico

2. q. 33. Distinguitur Antiparitas (Intentio unius calidus ad po-
tentiam alterius circumstantis) est calidus non distinctus, dummodo pariter
Intentio non sumatur rigor, et quoniam ipsa existenda. Circa 2. q. 33. Nam
n. pot. sepe dari de se Antiparitas, hoc est sepe calorem augeri
circumstante frigore, et e converso frigus calorem circumstante. Et hinc experientia
Dico 3. Antiparitas calidus, et magis est multiplex, et ad duplicem in-
tentionem potest referri. 1. q. 33. ideo habet calidum se magis calidum in
circumstante frigore, quia tunc non exeunt a se calores calidus et recipi-
unt frigus immixtum, immo hoc a propinquo introitum regrediuntur de-
ferri, quia nam exeunt, et deo cum plus exhalationis calidus nunc magis
calidum substantiam. 2. q. 33. tunc exhalationes frigida facilius et plures egre-
diuntur in aemulam frigus, et non regrediuntur, substantiam autem habent ex-
halationes calidus ab eis mixtura frigidarum, et in mixtura magis
calidum sentitur, quam in maiori, id est in portione habita id hinc de substantia
gido, quod circumstante calor.

Colligitur hinc 2. q. 33. Calorem stomachi maiorem esse hieme, quam
estate, quod si hieme res calidas appetimus ad manducandum,
id est est, quia adhuc maior calor in pelvis non sufficit ad refrigerandum nimio fi-
gore exteio, quod magnum adeo esse potest, ut exstringatur calor in se, per
parva nix videtur nimio calore delecta, et facilius a frigida aqua.
Colligitur 2. q. 33. ob hoc dicitur quod aegri putantur esse calidiores hieme, estate frigidiores,
et sicut calorem aegri putantur incalere, hinc est aegri ferius et sibi experientia
frigidius sentitur, quam exposita frigori, sicut et sepe ad Alon, raris autem
est circumstante frigore non exeunt exhalationes calidus, ea est, quia constringuntur

